

УДК621.317.7:535.8

**ЛАЗЕРНИЙ ПРИЛАД КОНТРОЛЮ ЗАПИЛЕНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ
ПРИМІЩЕНЬ**

МаксимКедись

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Микола Дивнич, к.т.н., доц.

Ключові слова: лазер, вимірювання, мікрочастинки, розмір, швидкість.

Вступ

Недосконалість технологічних процесів на промислових підприємствах призводить до утворення пилу, який стає серйозною загрозою для здоров'я людей. Тривале вдихання пилу шкодить слизовим оболонкам, провокуючи атрофію, гіпертрофію, гнійні та виразкові зміни, а також спричинює пнемо коніоз [1]. Тому контроль за рівнем запиленості промислових приміщень є надзвичайно важливим фактором для забезпечення безпечних умов праці.

Матеріали та методи

Як відомо, в теперішній час існує багато методів та приладів для того, щоб визначити запиленість повітря, розглянемо деякі з них:

Ваговий метод – полягає в зважуванні спеціального фільтру, найчастіше використовують фільтри АФА (аналітичний фільтр аерозольний), до і після пропускання через нього певного об'єму запиленого повітря, а потім вираховуються вагу пилу в міліграмах на кубічний метр повітря [1].

Лічильний (мікроскопічний) метод – метод дослідження пилу, який використовується для отримання детальної інформації про його характеристики. Суть методу полягає в осадженні пилу на скло, покрите прозорою плівкою та подальшому дослідженні форми, розмірів та кількості пилових частинок під мікроскопом [1].

Фотометричний метод – метод вимірювання, заснований на попередньому осадженні часток пилу на фільтрі й визначенні оптичної щільності пилового осаду, шляхом поглинання або розсіювання ним світла.

Результати

При аеродинамічних дослідженнях моделей літальних апаратів застосовуються лазерні доплерівські вимірювачі швидкості (ЛДВШ) [2].

Пропонується використовувати ЛДВШ для одночасного вимірювання швидкості та розміру мікрочастинок, які знаходяться у промислових приміщеннях. Швидкість мікрочастинок можна визначити за доплерівським зсувом частоти розсіяного нею

випромінювання, а розмір шляхом вимірювання амплітуди сигналу ЛДВШ. Але на доплерівський сигнал окрім інтенсивності розсіяного мікрочастинкою випромінювання впливає також ступінь узгодження розсіяних хвиль за інтенсивністю [3] та за станом поляризації [4].

Тому для застосування ЛДВШ в режимі одночасного вимірювання швидкості мікрочастинок та їх розміру потрібно визначити зону приймання випромінювання, де вплив цих факторів буде мінімальним.

В роботі показано, що коли приймальна діафрагма ЛДВШ має не круглу форму, а виконана у вигляді вузької щілини, що перпендикулярна площині, в якій розташовані лазерні промені, то розсіяні мікрочастинками хвилі узгоджені за станом поляризації та інтенсивністю. У цьому випадку амплітуда змінної складової доплерівського сигналу буде пропорційна розміру мікрочастинки. Для того, щоб відфільтрувати сигнали від мікрочастинок, що не проходять через зону вимірювання, в ЛДВШ потрібно також після фотоприймача додатково встановити смуговий фільтр.

Висновок

Застосування лазерного доплерівського приладу для вимірювання швидкості та розміру мікрочастинок дозволить підвищити достовірність та точність контролю якості повітря у промислових приміщеннях.

Список використаних джерел:

1. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці / За ред. М.П. Гандзюка. – К.: Каравела, 2011. – 384 с.
2. W. Merzkirch, D. Rockwell, C. Tropea Laser Doppler Anemometry for Fluid Dynamics. / W. Merzkirch - Springer-Verlag Berlin Heidelberg. – 2010.- 274 p.
3. Дивнич В.М. Підвищення глибини модуляції сигналу лазерного доплерівського анемометра узгодженням розсіяних хвиль за інтенсивністю/В.М. Дивнич // Вісник НТТУ «КПІ». Серія Приладобудування. – 2017. – Вип. 54(2). – С.40–44.
4. Азарсков В.М., Дивнич В.М. Зменшення впливу поляризації розсіяного випромінювання на сигнал лазерного анемометра/В.М. Азарсков, В.М. Дивнич//Вісник інженерної академії наук України. - 2018. - №4. – С. 153-157.